C/2024/6819

29.11.2024.

PADOMES IETEIKUMS

(2024. gada 21. oktobris)

par Itālijas ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku

(C/2024/6819)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm mehānisms palīdz panākt ekonomikas un sociālo atveseļošanu un īstenot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(2) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdzēs iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Itālija savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(3) Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", lai nodrošinātu informācijas bāzi lēmumiem par politiku un radītu pamatnosacījumus izaugsmes palielināšanai. Paziņojumā kā viens no deviņiem savstarpēji pastiprinošiem faktoriem bija minēta konkurētspēja. Citi faktori bija piekļuve privātajam kapitālam, pētniecība un inovācija, izglītība un prasmes, kā arī funkcionējošs vienotais tirgus, kas ir ārkārtīgi svarīgas politikas prioritātes attiecībā uz reformām un investīcijām, lai risinātu pašreizējās

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

produktivitātes problēmas, kā arī vairotu Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspēju. Komisija 2024. gada 14. februārī nāca klajā ar paziņojumu "2024. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju". Minētajā paziņojumā detalizēti aprakstīts, kādas ir Eiropas vienotā tirgus priekšrocības un apgrūtinājumi, un tajā ir analizētas gada norises saskaņā ar deviņiem identificētajiem konkurētspējas faktoriem.

(4) Komisija 2023. gada 21. novembrī pieņēma 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2024. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2024. gada 22. martā apstiprināja 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kas attiecas uz četrām konkurētspējīgas ilgtspējas dimensijām. Komisija 2023. gada 21. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2024. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā nenorādīja Itāliju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma atzinumu par Itālijas 2024. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2024. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Padome pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([5]) ("2024. gada ieteikums par eurozonu") 2024. gada 12. aprīlī un Vienoto nodarbinātības ziņojumu 2024. gada 11. martā.

(5) Savienības jaunais ekonomikas pārvaldības satvars stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Šis satvars ietver jauno Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību, grozīto Padomes Regulu (EK) Nr. 1467/97 ([6]) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES ([7]) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām. Jaunā ekonomikas pārvaldības satvara mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Jaunais ekonomikas pārvaldības satvars arī veicina valstu līdzatbildību un vairāk orientējas uz vidēju termiņu apvienojumā ar efektīvāku un konsekventāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai savs valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns. Valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajā plānā ir iekļautas dalībvalsts fiskālās, reformu un investīciju saistības, plānošanas periodam aptverot četrus vai piecus gadus atkarībā no tā, cik ilgs ir valsts likumdevēja parastais sasaukuma laiks. Neto izdevumu ([8]) virzībai valstu vidēja termiņa fiskāli strukturālajos plānos ir jāatbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām, piemēram, par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur ticama vispārējās valdības parāda samazināšanās vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar Regulā (ES) 2024/1263 izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt līdz trim gadiem. Lai palīdzētu sagatavot minētos valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālos plānus, Komisija 2024. gada 21. jūnijā publicēja norādījumus par informāciju, kas dalībvalstīm jāsniedz savos valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālos plānos un gada progresa ziņojumos. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 5. un 36. pantu Komisija dalībvalstīm attiecīgā gadījumā nosūtīja atsauces trajektorijas un tehnisko informāciju. Dalībvalstīm savi valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni ir jāiesniedz līdz 2024. gada 20. septembrim, izņemot, ja dalībvalsts un Komisija vienojas šo termiņu pagarināt par saprātīgu laikposmu. Saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu dalībvalstis var apspriest savus vidēja termiņa plānu projektus ar savu valsts parlamentu, lūgt neatkarīgām fiskālajām iestādēm sniegt atzinumu, kā arī apspriesties ar sociālajiem partneriem un citām valsts ieinteresētajām personām.

([5]) Padomes Ieteikums (2024. gada 12. aprīlis) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2024/2807, 23.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Padomes Direktīva 2011/85/ES (2011. gada 8. novembris) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L 306, 23.11.2011., 41. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(6) 2024. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi novērst visas problēmas, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020., 2022. un 2023. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas ir pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(7) Itālija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu Komisijai iesniedza 2021. gada 30. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Itālijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([9]) un 2023. gada 8. decembrī grozīja šo lēmumu, ievērojot Regulas (ES) 2021/241 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([10]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Itālija ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(8) 2024. gada 30. aprīlī Itālija iesniedza savu 2024. gada valsts reformu programmu un 2024. gada 30. aprīlī – 2024. gada stabilitātes programmu, ievērojot Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 ([11]) 4. panta 1. punktu. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2024. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Itālijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(9) 2024. gada 19. jūnijā Komisija publicēja 2024. gada ziņojumu par Itāliju. Tajā tika izvērtēts, kā Itālija īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam, un kā Itālija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Itālijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(10) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Itāliju. Komisijas dienesti minētās regulas piemērošanas nolūkiem sagatavoja novērtējumu par Itālijas makroekonomisko neaizsargātību, un tā galvenie konstatējumi tika publicēti 2024. gada aprīlī. Komisija 2024. gada 19. jūnijā secināja, ka pēc tam, kad 2023. gadā Itālijā tika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība, tā saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību. Proti, joprojām pastāv neaizsargātība, kas saistīta ar lielu valsts parādu un vāju ražīguma pieaugumu apstākļos, kad darba tirgus ir nestabils un finanšu sektorā ir dažas nepilnības, kam ir pārrobežu nozīme. Itālijas valsts parāda attiecība pret IKP pēc tam, kad tā bija sasniegusi savu augstāko punktu Covid-19 krīzes laikā, ievērojami samazinājās, galvenokārt spēcīga nominālā IKP pieauguma dēļ. Tomēr valsts parāda attiecība joprojām ir liela, 2023. gadā pārsniedzot 137 % no IKP, un tiek prognozēts, ka lejupvērstā tendence šogad un nākamajā gadā mainīsies. Minētā pretējā tendence ir saistīta ar lielu parādu palielinošu atlikumu un plūsmu korekciju, kas joprojām ir ievērojama, lai gan tā samazinās, valsts budžeta deficītu, kā arī mazāku nominālā IKP pieaugumu. Ražīguma pieaugums kopumā un vidēji ir bijis pozitīvs, bet ierobežots, un tas apstiprina reformu un investīciju nepieciešamību, lai pārvarētu strukturālos trūkumus un veicinātu labvēlīgus apstākļus ražīguma pieaugumam. Darba tirgus apstākļi pēdējos gados ir uzlabojušies, un tie nav radījuši spiedienu uz algām. Ekonomiskās aktivitātes līmenis ir sasniedzis rekordaugstu līmeni, lai gan tas joprojām ir salīdzinoši zems. Finanšu sektors ir vēl vairāk nostiprinājies, uzlabojoties banku aktīvu kvalitātei un rentabilitātei, taču Itālijas bankas, kaut arī arvien mazākā mērā, savās bilancēs joprojām ir lielā mērā pakļautas valsts un valsts garantētajiem aizdevumiem. Politikas rīcība ir bijusi labvēlīga neaizsargātības novēršanai, tostarp, īstenojot atveseļošanas un noturības plānu, kas cita starpā veicina ražīgumu un potenciālo IKP pieaugumu, lai palīdzētu samazināt valsts parāda attiecību ilgākā termiņā. Joprojām būtiski ir saglabāt atveseļošanas un noturības plānu īstenošanas tempu, un būtu lietderīgi īstenot papildu politikas centienus. Ir skaidrs, ka ir jārīkojas aktīvāk, lai samazinātu augsto valsts parāda attiecību.

([9]) ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2.

([10]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 8. decembris), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 13. jūlijs) par Itālijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 16051/23; ST 16051/23 ADD 1).

([11]) Padomes Regula (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu (OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

Reformētais Stabilitātes un izaugsmes pakts, tostarp pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras piemērošana, piedāvā piemērotu un stingru uzraudzības mehānismu, lai novērstu fiskālās stabilitātes riskus un papildinātu uzraudzību makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūrā.

(11) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Itālijas vispārējās valdības budžeta deficīts no 8,6 % no IKP 2022. gadā samazinājās līdz 7,4 % 2023. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds no 140,5 % no IKP 2022. gada beigās saruka līdz 137,3 % 2023. gada beigās. Kā paziņots Komisijas 2023. gada 8. marta paziņojumā "Fiskālās politikas norādes 2024. gadam", Komisija veic priekšdarbus, lai sāktu uz deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām. Komisija 2024. gada 19. jūnijā izdeva ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā bija novērtēts Itālijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā pārsniedza Līgumā noteikto parāda atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā tiek secināts, ka, ņemot vērā šo novērtējumu un pēc tā atzinuma izskatīšanas, kuru Ekonomikas un finanšu komiteja ir formulējusi, ievērojot Līguma 126. panta 4. punktu, Komisija plāno 2024. gada jūlijā ierosināt sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru attiecībā uz Itāliju, iesakot Padomei pieņemt lēmumu saskaņā ar Līguma 126. panta 6. punktu, ar ko konstatē pārmērīga budžeta deficīta situāciju Itālijā.

(12) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica ([12]) Itālijai nodrošināt to, ka 2023. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši ierobežojot valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugumu, lai tas nepārsniegtu vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugumu ([13]), ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Tajā pašā laikā Itālijai tika ieteikts būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Itālijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālās politikas nostāja ([14]) 2023. gadā bija ekspansīva, proti, 0,3 % apmērā no IKP, šajā kontekstā ņemot vērā augstu inflāciju. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā bija bremzējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 1,0 % no IKP un atbilda Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu bremzējošā ietekme bija saistīta ar samazinājumu par 1,4 % no IKP to (uz konkrētiem mērķiem vērsto un nevērsto) ārkārtas atbalsta pasākumu izmaksās mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kas veiktas, reaģējot uz enerģijas cenu pieaugumu. Pensijas un nodokļu ķīļa samazinājumi darbaspēka izmaksās bija galvenie valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieauguma virzītājspēki. Izdevumi, kas finansēti no mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem, 2023. gadā veidoja 1,2 % no IKP. Valsts finansētās investīcijas 2023. gadā bija 2,9 % no IKP – salīdzinājumā ar 2022. gadu ir vērojams pieaugums par 0,3 procentpunktu. Itālija no mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēja papildu investīcijas. Tā finansēja publiskās investīcijas, kas sekmē zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, tādās no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem ES fondiem daļēji finansētās jomās kā viedo tīklu stiprināšana, "Tirēnu savienojuma" izbūvēšana, ātru sabiedriskā transporta sistēmu izstrāde, ūdeņraža ražošana degradētās rūpnieciskās teritorijās, ātrdarbīga interneta savienojumi un publiskās pārvaldes digitalizācija. Minētās publiskās investīcijas lielā mērā finansē no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

(13) 2024. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā palielināsies par 1,0 % un 2025. gadā par 1,2 %, savukārt inflācija, ko mēra, izmantojot saskaņotos patēriņa cenu indeksus (SPCI), 2024. gadā plānota 1,2 % apmērā un 2025. gadā 1,8 % apmērā. Gaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts saskaņā ar nemainīgu likumdošanas scenāriju samazināsies līdz 4,3 % no IKP 2024. gadā un līdz 3,7 % no IKP 2025. gadā, turklāt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs palielinājusies par 0,5 procentpunktiem līdz 137,8 % un pēc tam 2025. gada beigās būs palielinājusies līdz 138,9 %. Prognozēts, ka pēc 2025. gada vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies līdz 3,0 % no IKP 2026. gadā un 2,2 % no IKP 2027. gadā. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts, sākot no 2026. gada nepārsniegs Līgumā noteikto deficīta atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Toties ir paredzams, ka pēc 2025. gada vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP turpinās palielināties līdz 139,8 % 2026. gadā un nedaudz samazināsies līdz 139,6 % 2027. gadā.

([12]) Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Itālijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 96. lpp.).

([13]) Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugums, ko izmanto fiskālās nostājas mērīšanai, Itālijā 2023. gadā nominālā izteiksmē ir bijis 5,9 %, ņemot vērā desmit gadu vidējo reālo potenciālo izaugsmes tempu un 2023. gada IKP deflatoru.

([14]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no Savienības budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus (un neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

(14) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā palielināsies par 0,9 % un 2025. gadā par 1,1 %, un inflācija, ko mēra, izmantojot SPCI, 2024. gadā plānota 1,6 % apmērā un 2025. gadā 1,9 % apmērā.

(15) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 4,4 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās sasniegs 138,6 %. Prognozētais deficīta samazinājums 2024. gadā galvenokārt atspoguļo pilnīgu enerģētikas atbalsta pasākumu izbeigšanu un daudz zemākās budžeta izmaksas saistībā ar nodokļu kredītiem mājokļu renovācijai (¼ % no IKP no aptuveni 3½% 2023. gadā), ko izraisīja izmaiņas tiesību aktos, kuru rezultātā arī jauni nodokļu kredīti tika statistiski klasificēti kā "nemaksājami" (lai gan iepriekšējie nodokļu kredīti tika klasificēti kā "maksājami"). Parāda attiecības pret IKP pieaugums 2024. gadā atspoguļo krasu atlikumu un plūsmu korekcijas pieaugumu novēlotās mājokļu renovācijai paredzēto 2021.–2023. gada nodokļu kredītu dēļ, kuri naudas plūsmu deficītā jau bija ierakstīti pēc uzkrāšanas principa. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja 2024. gadā būs bremzējoša (3,1 % no IKP).

(16) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2024. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 0,6 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,8 % no IKP 2023. gadā). No mehānisma dotācijām finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Itālijas vispārējās valdības bilanci vai parādu. Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no mehānisma aizdevumiem 2024. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 1,3 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,3 % no IKP 2023. gadā).

(17) Padome 2023. gada 14. jūlijā ieteica ([15]) Itālijai nodrošināt, ka 2024. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu ([16]) nominālo pieaugumu līdz ne vairāk kā 1,3 %. Dalībvalstis tika aicinātas sava 2023. gada budžeta izpildes gaitā un 2024. gada budžeta plāna projektu sagatavošanas gaitā ņemt vērā, ka Komisija, pamatojoties uz 2023. gada budžeta izpildes rezultātu datiem, ierosinās Padomei sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi Itālijas valsts finansētie neto primārie izdevumi 2024. gadā samazināsies par 2,8 % ([17]), kas ir mazāk par ieteikto maksimālo pieauguma tempu. minētie mazākie izdevumi salīdzinājumā ar valsts finansēto neto primāro izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu 2024. gadā atbilst 2,0 % no IKP. Tomēr neto izdevumi 2023. gadā bija lielāki, nekā ieteikuma brīdī tika prognozēts (par 2,9 % no IKP). Ja neto izdevumi 2023. gadā būtu bijuši tādi, kādi tie tika prognozēti ieteikuma pieņemšanas laikā, attiecīgais neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā būtu bijis par 0,9 % augstāks no IKP nekā ieteiktais pieauguma temps. Tāpēc pēc Komisijas viedokļa: ja ņem vērā bāzes efektu, ko rada tas, ka 2023. gadā neto izdevumi bija lielāki, nekā plānots, tad valsts finansētie neto primārie izdevumi ir vērtējami kā tādi, kuru atbilstība ieteikumam var būt nepilnīga.

(18) Turklāt Padome ieteica Itālijai 2023. un 2024. gadā pēc iespējas drīz izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus un attiecīgos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Padome arī ieteica, ka tad, ja enerģijas cenas atkal pieaugtu un tāpēc būtu nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai būtu jāturpina esošie pasākumi, Itālijai būtu jānodrošina, lai šādi atbalsta pasākumi, kas ir vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, būtu fiskāli pieņemami un saglabātu stimulus taupīt enerģiju. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi neto budžeta izmaksas ([18]) par enerģētikas atbalsta pasākumiem tiek lēstas 1,0 % apmērā no IKP 2023. gadā, bet 2024. gadā tiek prognozētas 0,0 % apmērā. Ja attiecīgie ietaupījumi atbilstoši Padomes ieteikumam tiktu izmantoti valdības budžeta deficīta mazināšanai, minētās prognozes 2024. gadā nozīmētu fiskālo korekciju 1,0 % apmērā no IKP, savukārt valsts finansēto neto primāro izdevumu ([19]) bremzējošā

([15]) Padomes Ieteikums (2023. gada 14. jūlijs) par Itālijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2023. gada stabilitātes programmu (OV C 312, 1.9.2023., 105. lpp.).

([16]) Neto primārie izdevumi tiek definēti kā valsts finansētie izdevumi, no kuriem atņemti i) diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, ii) procentu izdevumi, iii) cikliskā bezdarba izdevumi un iv) vienreizējie un citi pagaidu pasākumi.

([17]) Tajā ir ņemti vērā vienreizējie pasākumi 0,04 % apmērā no IKP 2024. gadā saistībā ar dažādiem ieturamiem nodokļiem un ieņēmumiem, kas saistīti ar nodokļu maksātājiem, kuri brīvprātīgi noregulēja savu iepriekšējo nodokļu stāvokli (tā dēvētā *"tregua fiscale"*), ar samazinātām sankcijām un naudas sodiem, ko kompensē intervences pasākumi saistībā ar plūdiem, kuri skāra Itāliju 2023. gada maijā (kā arī 0,3 % no IKP 2023. gadā saistībā ar dažādiem ieturējuma nodokļiem un ieņēmumiem, kas saistīti ar nodokļu maksātājiem, kuri brīvprātīgi noregulēja savu iepriekšējo nodokļu stāvokli (t. s. "*tregua fiscale*") ar samazinātām sankcijām un naudas sodiem, ko tikai daļēji kompensē intervences pasākumi saistībā ar plūdiem, kas skāra Itāliju 2023. gada maijā). Padome 2023. gada 14. jūlijā arī atsaucās uz postošajiem plūdiem, kas skāra Itāliju 2023. gada maijā, un vienojās, ka tiešā ārkārtas atbalsta izmaksas saistībā ar minētajiem plūdiem tiks ņemtas vērā turpmākajos atbilstības novērtējumos un ka tās principā tiks uzskatītas par vienreizējiem un pagaidu pasākumiem.

([18]) Tās atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksas, ievērojot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidīto papildu peļņu.

([19]) Šī ietekme tiek noteikta kā vispārējās valdības primāro izdevumu izmaiņas, atskaitot i) diskrecionāro ieņēmumu pasākumu izmaiņu ietekmi uz budžetu, ii) vienreizējos izdevumus, iii) cikliskā bezdarba izdevumus un iv) no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret nominālā IKP potenciālā pieauguma vidēja termiņa (desmit gadu) vidējo rādītāju, izsakot kā attiecību pret nominālo IKP.

ietekme uz 2024. gada fiskālo nostāju būtu 2,7 % apmērā no IKP. Tomēr to nosaka citu kapitālizdevumu bremzējošā ietekme 3,2 % apmērā no IKP, kas galvenokārt ir saistīta ar iepriekš minēto kraso to subsīdiju samazinājumu, kuras saistītas ar 15. apsvērumā minētajiem mājokļu renovācijai paredzētajiem nodokļu kredītiem 2024. gadā. Vienlaikus tiek prognozēts, ka valsts finansēto kārtējo neto primāro izdevumu ietekme uz fiskālo nostāju, ko ietekmē pakāpeniska pašreizējo enerģētikas atbalsta pasākumu izbeigšana, būs ekspansīva 0,4 % apmērā no IKP, ar norādi, ka ekspansīvai politikai, kas 2024. gadā palielina kārtējos neto izdevumus, tostarp darbaspēka nodokļu īpatsvara samazināšanai darbaspēka izmaksās, pilnībā tiks izmantoti 0,8 % no IKP ietaupījumiem no minētajiem pašreizējiem enerģētikas atbalsta pasākumiem. Ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumi ir izbeigti 2023. un 2024. gadā. Tas atbilst Padomes ieteikumam. Tomēr netiek prognozēts, ka attiecīgie ietaupījumi tiks pilnībā izmantoti valdības budžeta deficīta samazināšanai. Pastāv risks, ka tas neatbildīs Padomes ieteikumam.

(19) Padome turklāt Itālijai ieteica arī saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un efektīvu citu Savienības fondu apguvi, jo īpaši nolūkā veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi valsts finansētās publiskās investīcijas samazināsies no 2,9 % no IKP 2023. gadā līdz 2,8 % no IKP 2024. gadā ([20]). Tas atbilst Padomes ieteikumam. Paredzams, ka publiskie izdevumi, kas tiek finansēti no ieņēmumiem no Savienības fondiem, tai skaitā no mehānisma dotācijām, 2024. gadā samazināsies līdz 0,8 % no IKP (1,2 % no IKP 2023. gadā), galvenokārt saistībā ar Atveseļošanas palīdzību kohēzijai un Eiropas teritorijām (*ReactEU*).

(20) Pamatojoties uz prognozes sagatavošanas termiņā zināmajiem politikas pasākumiem un pieņēmumu, ka politika nemainīsies, Komisija savā 2024. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 4,7 % no IKP. Deficīta pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo to, ka, tā kā politika nemainīsies, tiks atlikts gaidāmais nodokļu īpatsvara samazinājums darbaspēka izmaksās un turpinās pieaugt izdevumi procentiem. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās turpinās palielināties un sasniegs 141,7 %. Prognozētais pieaugums, kāds parāda attiecībā pret IKP būs 2025. gadā, galvenokārt atspoguļo nelabvēlīgāku procentu likmju un izaugsmes likmju starpību un parādu palielinošu atlikumu un plūsmu korekciju, kas saistīta ar to, ka valdības atbalstītai mājokļu renovācijai ir novēlota ietekme uz naudas plūsmu.

(21) Itālijas nodokļu ieņēmumi attiecībā pret IKP ir diezgan lieli salīdzinājumā ar līdzīgām dalībvalstīm, un galveno ieguldījumu sniedz darbaspēka nodokļi. Pēc tam, kad parlamentā tika apstiprināts likums, kas paredz plašas pilnvaras reformēt nodokļu sistēmu, valdība pieņēma vairākus īstenošanas dekrētus. Tomēr līdz šim pieņemtie pasākumi nerisina nodokļu sistēmas galvenās problēmas, un nodokļu īpatsvara samazinājumi darbaspēka izmaksās, kuri tiesību aktos ir noteikti tikai līdz 2024. gadam un finansēti ar pagaidu noteikumiem, ir diezgan ierobežoti. Turklāt tas, ka tiek paplašināts vienotas likmes nodokļu režīms, tostarp pašnodarbinātām personām, pasliktina horizontālo nodokļu sistēmas taisnīgumu un efektivitāti, samazinot pārdali, priekšroku dodot konkrētām nodokļu maksātāju kategorijām un kavējot uzņēmējdarbības izaugsmi. Turklāt, lai gan atveseļošanas un noturības plānā tiek īstenoti vairāki svarīgi pasākumi nodokļu administrēšanas un vienkāršošanas jomā, piemēram, iepriekš aizpildītas PVN deklarācijas, citi nesen īstenotie pasākumi var negatīvi ietekmēt nodokļu saistību izpildi. Pie tiem pieder piecu gadu termiņš nodokļu rēķinu iekasēšanai, sankciju samazināšana saistībā ar izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un sociālā nodrošinājuma iemaksām un nodokļu amnestijai līdzīgu pasākumu atjaunošana. Cieša uzraudzība ir nepieciešama arī tam, kā nodokļu maksātāja un administrācijas iepriekšējas vienošanās sistēma ietekmē nodokļu saistību izpildi mazajiem uzņēmumiem. Kopumā strukturālāka un izaugsmei labvēlīgāka nodokļu sistēmas reforma prasītu budžeta ziņā neitrālu nodokļu sloga novirzīšanu no produktīviem faktoriem uz citiem avotiem, kas mazāk kaitē izaugsmei. Šajā sakarībā vēl nav zināma sīkāka informācija par plānoto pievienotās vērtības nodokļa racionalizēšanu, savukārt to kadastrālo vērtību atjaunināšana, kuras lielā mērā ir novecojušas un atšķiras no tirgus vērtībām, netika iekļauta likumā, kas ļauj veikt nodokļu reformu. Turklāt saistībā ar publiskām koncesijām, tostarp pludmalēm, ir novēroti ievērojami ieņēmumu zaudējumi. Turklāt, neraugoties uz salīdzinoši lielajiem ieņēmumiem no vides nodokļiem, Itālijas nodokļu sistēma varētu labāk atbalstīt zaļo pārkārtošanos, jo īpaši, saskaņojot nodokļus ar enerģijas avotu un transportlīdzekļu, tostarp dienesta automašīnu, CO_2 emisiju līmeni.

([20]) Noapaļojot ar līdz pirmajam ciparam aiz komata, valsts finansēto publisko investīciju starpība laikposmā no 2023. līdz 2024. gadam ir 0,0.

(22) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka minētās reformas un investīcijas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Šajā īsajā termiņā ir svarīgi nekavējoties turpināt efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās uzlabotu Itālijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Lai izpildītu atveseļošanas un noturības plānā noteiktās saistības līdz 2026. gada augustam, Itālijai ir svarīgi turpināt reformu īstenošanu un paātrināt investīcijas, novēršot attiecīgās problēmas un vienlaikus nodrošinot ievērojamu administratīvo kapacitāti. Īpaša uzmanība jāpievērš investīcijām, kas ir ļoti sakoncentrētas uz atveseļošanas un noturības plāna īstenošanas perioda beigām. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību sekmīgā atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(23) Gatavojot kohēzijas politikas programmu vidusposma pārskatu, Itālijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([21]) 18. pantu līdz 2025. gada martam ir jāpārskata katra programma, ko atbalsta no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (*ERAF*), Eiropas Sociālā fonda Plus (*ESF+*), Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), cita starpā ņemot vērā 2024. gada konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus, kā arī nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Uz minētā pārskata pamata notiek katrā programmā iekļautā Savienības finansējuma galīgā piešķiršana. Lai gan Itālija ir panākusi progresu kohēzijas politikas programmu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā, joprojām pastāv problēmas, un starp centrālo un ziemeļdaļu un dienviddaļu joprojām pastāv reģionālas atšķirības. Ir izšķiroši svarīgi paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu un stiprināt administratīvās spējas valsts un jo īpaši vietējā līmenī. Programmās iekļautās prioritātes vēl aizvien ir aktuālas. Papildus administratīvo spēju pasākumiem ir īpaši svarīgi strauji īstenot investīcijas pētniecībā, inovācijā un konkurētspējā, jo īpaši mazāk attīstītos reģionos, līdztekus infrastruktūras attīstības plāniem un reģionālajām viedās specializācijas stratēģijām. Itālijai būtu jāturpina uzlabot būtisko sabiedrisko pakalpojumu, jo īpaši ūdensapgādes un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, kvalitāti dienvidos, tostarp, veicinot individuālu operatoru pakalpojumu izmantošanu reģionālā līmenī. Joprojām ir svarīgi veicināt prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, tostarp, lai sekmētu zaļo pārkārtošanos, palielinot terciārās izglītības iegūšanu un mācībās iesaistīto pieaugušo īpatsvaru. Prioritāte joprojām ir samazināt to jauniešu skaitu, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, uzlabojot izglītības sistēmu un mērķtiecīgāk pievēršoties aktīvai darba tirgus politikai, jo īpaši dienvidos. Turklāt ir jāturpina atbalstīt sieviešu nodarbinātību, palielinot cenas ziņā pieejamu un kvalitatīvu agrīnās bērnu aprūpes piedāvājumu. Lai atbalstītu rūpniecības ekosistēmas pārveidi, jo īpaši dienvidos, Itālija varētu arī izmantot Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/795 ([22]). Efektīvas intervences rezultātā varētu rasties integrēta rūpniecības politika, kas atbalsta stratēģisku tehnoloģiju izstrādi un izmantošanu, jo īpaši tādās jomās kā digitālā inovācija, tīras un resursu ziņā efektīvas tehnoloģijas, jo īpaši nozarēs, kas jau ir ļoti pārstāvētas dienvidos, piemēram, autobūves un aeronautikas nozarē. Stratēģiskais plāns jaunajai vienotajai speciālajai ekonomikas zonai dienvidos varētu kļūt par saskaņotu satvaru uzņēmējdarbības inovācijas un produktivitātes veicināšanai, pievēršoties kritiski svarīgiem projektiem un stiprinot integrāciju visās vērtības ķēdēs.

(24) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citos Savienības fondos, Itālija saskaras ar vairākiem papildu problēmjautājumiem, kas saistīti ar nodokļu sistēmu, demogrāfiju, tostarp tās ietekmi uz fiskālo ilgtspēju, industriālo stratēģiju un konkurences politiku.

(25) Itālija ir viena no tām dalībvalstīm, kur ir visvairāk gados vecu iedzīvotāju, ir zemākais dzimstības līmenis un to sieviešu vecums, kuras dzemdē pirmo bērnu, ir augstāks par vidējo. Migrācijas bilance joprojām ir pozitīva, taču tā vairs nekompensē zemo dzimstības līmeni. Rezultātā darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits turpina samazināties, ierobežojot potenciālo izaugsmi. Nelabvēlīgas demogrāfiskās norises līdz 2040. gadam palielinās pensiju izdevumus kā daļu no IKP, ko vēl vairāk saasinās pēdējos gados ieviestās priekšlaicīgas pensionēšanās shēmas. Paredzams, ka

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/795 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (STEP) un groza Direktīvu 2003/87/EK un Regulas (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 un (ES) 2021/241 (OV L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

ilgtermiņā pensiju izdevumi pakāpeniski samazināsies, arī 2011. gada pensiju reformas dēļ, ja vien tā tiks pilnībā īstenota, tostarp, ja tiks ierobežotas priekšlaicīgas pensionēšanās shēmas. Spēcīgāks un iekļaujošāks darba tirgus, īpaši sievietēm un jauniešiem, kā arī augstāka darbvietu kvalitāte, tostarp zemāks nodarbināto personu nabadzības līmenis un labāka nestandarta nodarbinātībā iesaistītu darba ņēmēju piekļuve sociālajai aizsardzībai, var palīdzēt mazināt demogrāfiskās problēmas. Šajā nolūkā svarīga nozīme varētu būt arī ar ģimeni saistītai politikai, tostarp pasākumiem, lai veicinātu darba un privātās dzīves līdzsvaru, vienlīdzīgas iespējas, kā arī pieejamus un kvalitatīvus aprūpes pakalpojumus. Turklāt migrāciju varētu izmantot arī tam, lai novērstu demogrāfisko lejupslīdi, jo īpaši īstermiņā un vidējā termiņā. Lai gan ar 2024. gadā veiktajiem pasākumiem tiek palielināts Itālijā uzņemto trešo valstu valstspiederīgo skaits un vienkāršota ārvalstīs iegūtās izglītības atzīšana, visaptveroša stratēģija augsti kvalificētu darba ņēmēju un studentu piesaistīšanai un noturēšanai joprojām ir būtiska, lai cīnītos pret intelektuālā darbaspēka emigrāciju un pretotos demogrāfiskajām tendencēm. Šajā sakarībā minētie pasākumi dotu arī savu ieguldījumu, lai atbalstītu augšupēju sociālo konverģenci saskaņā ar Komisijas dienestu veikto otrā posma analīzi, kuras pamatā ir 2024. gadā izmēģinātās sociālās konverģences sistēmas iezīmes. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 3. panta 3. punkta b) apakšpunktu Eiropas pusgadā uzrauga nodarbinātības pamatnostādņu īstenošanu, ko veic Komisija, cita starpā, izmantojot satvaru sociālās konverģences risku identificēšanai.

(26) Itālijas dienvidu reģionu ekonomika palīdzēja atgūties pēc Covid-19. Tomēr dienvidu reģioniem joprojām ir raksturīga tāda saimnieciskā darbība, kurai ir zemāka pievienoto vērtība nekā centrālās un ziemeļu daļas reģionos. Turklāt paredzams, ka dienvidu reģionu eksportu jo īpaši ietekmēs dekarbonizācijas centieni. Vairāki politikas pasākumi atbalsta saimniecisko darbību dienvidos, jo īpaši nodokļu atvieglojumus. Itālija 2023. gadā izveidoja vienotu speciālu ekonomikas zonu dienvidiem un atbildību par iepriekšējām zonām nodeva vienotai struktūrai Ministru padomes prezidentūras ietvaros, sākot no 2024. gada 1. marta. Gaidāms, ka stratēģiskais plāns šai zonai tiks apstiprināts līdz 2024. gada 31. jūlijam. Mehānisms un citi Savienības fondi veicina investīcijas un reformas dienvidu reģionos. Ir vajadzīga rūpniecības un attīstības stratēģija dienvidos, lai pašreizējie politikas pasākumi būtu mērķtiecīgāki un uzlabotu Savienības un valstu investīciju pievienoto vērtību. Šajā ziņā dienvidiem ir ievērojams potenciāls vairākās nozarēs, piemēram, Vidusjūras reģiona loģistikā un atjaunīgās enerģijas vērtības ķēdēs. Turklāt zinātnes un uzņēmējdarbības saikņu stiprināšana, lai zinātnes atziņas pārvērstu praktiskos risinājumos, ir būtiska rūpniecības atjaunošanai un dienvidu pozicionēšanai globālajās vērtību ķēdēs. Šajā nolūkā izšķiroši būs vēl vairāk institucionalizēt tehnoloģiju nodošanas biroju nozīmi, īpaši dienvidos, piemēram, stiprinot administratīvās spējas. Minēto stratēģisko nozaru noteikšana un atlase attīstības stratēģijā ir būtisks faktors, lai palielinātu dienvidu reģionu konkurētspēju, un tam ir pozitīva ietekme valsts līmenī. Pievēršanās pašreizējiem politikas pasākumiem un plānoto investīciju koncentrēšana uz minētajām nozarēm var vēl vairāk palielināt to ekonomisko ietekmi.

(27) Uzlabojumi darījumdarbības vidē veicinātu darījumdarbības garu, un labāki konkurences pamatnosacījumi nāktu par labu efektīvākai resursu sadalei un radītu konkurenci un ražīguma pieaugumu. Lielāka konkurence un labāks nozaru regulējums nāktu arī par labu patērētājiem un uzlabotu valsts finanses, palīdzot novērst Itālijas neaizsargātību, ko rada lielais valsts parāds un vājais ražīguma pieaugums, kā minēts 10. apsvērumā. Ir sākta 2021. un 2022. gada konkurences tiesību aktu īstenošana, un tā būs jāturpina. Saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem Itālijas atveseļošanas un noturības plānā ir paredzēts katru gadu pieņemt konkurences likumu. Tomēr tajos nav norādītas visas nozares, uz kurām var attiekties ikgadējie konkurences tiesību akti. Likumdošanas iniciatīva, kas balstīta uz pareizu regulatīvās ietekmes novērtējumu, ir īpaši nepieciešama mazumtirdzniecībai, jo īpaši attiecībā uz noteikumiem par jaunu veikalu atvēršanu un pārdošanas veicināšanas pasākumiem, reglamentētām profesijām, jo īpaši, lai atvieglotu piekļuves nosacījumus, kā arī dzelzceļam, kur reģionālā transporta un starppilsētu pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai ir jābūt konkurētspējīgai. Turklāt Itālijas konkurences iestāde uzskata, ka vairākās citās nozarēs, piemēram, pasta pakalpojumu, zāļu, tirdzniecības kameru un transportlīdzekļu nomas ar šoferi pakalpojumu nozarē, joprojām pastāv būtiski konkurences šķēršļi.

(28) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2024. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā, izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2024. gada ieteikumu par eurozonu. Itālijai 2024. gada ieteikumā par eurozonu izklāstīto pirmo, otro, trešo un ceturto ieteikumu palīdzēs īstenot 1., 2., 3. un 4. ieteikuma īstenošana.

(29) Ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un secinājumus par nelīdzsvarotības pastāvēšanu, ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1., 2., 3. un 4. ieteikumā. 1. ieteikumā minētā politika palīdzēs novērst neaizsargātību, kas saistīta ar lielu valdības parādu. Politika, kas minēta 2., 3. un 4. ieteikumā, palīdz novērst vājās vietas, kas saistītas ar vāju ražīguma pieaugumu, kas savukārt atbalsta potenciālo IKP pieaugumu, un tādējādi arī palīdz īstenot 1. ieteikumu. 1., 2., 3. un 4. ieteikums palīdz gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot eurozonai adresēto ieteikumu saskaņā ar 28. apsvērumu,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2024. un 2025. gadā rīkoties šādi.

1. Laikus iesniegt vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu. Saskaņā ar reformētā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām ierobežot neto izdevumu pieaugumu 2025. gadā tiktāl, ka tas cita starpā atbilst ticamai lejupvērstai vispārējās valdības parāda trajektorijai vidējā termiņā, un samazināt vispārējās valdības budžeta deficītu, lai tuvotos Līgumā noteiktajai atsauces vērtībai, kas ir 3 % no IKP. Padarīt nodokļu sistēmu labvēlīgāku izaugsmei, galveno uzmanību pievēršot nodokļu īpatsvara samazināšanai darbaspēka izmaksās un saskaņā ar fiskālās ilgtspējas mērķiem, tostarp, samazinot nodokļu izdevumus un atjauninot kadastrālās vērtības, vienlaikus nodrošinot taisnīgumu un progresivitāti un atbalstot zaļo pārkārtošanos.

2. Stiprināt administratīvās spējas Savienības līdzekļu pārvaldīšanai, investīciju paātrināšanai un reformu īstenošanas tempa saglabāšanai. Risināt attiecīgās problēmas, lai turpinātu ātru un efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, nodrošinot reformu un investīciju pabeigšanu līdz 2026. gada augustam. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Saistībā ar minēto programmu vidusposma pārskatīšanu turpināt koncentrēties uz saskaņotajām prioritātēm, vienlaikus ņemot vērā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas iniciatīvas piedāvātās iespējas uzlabot konkurētspēju.

3. Lai mazinātu ietekmi uz potenciālo izaugsmi, risināt negatīvās demogrāfiskās tendences, tostarp, piesaistot un noturot darba ņēmējus ar pienācīgām prasmēm un risinot darba tirgus problēmas, jo īpaši attiecībā uz sievietēm, jauniešiem, un nabadzību to nodarbināto personu vidū, kurām ir nestandarta līgumi.

4. Izstrādāt industriālo un attīstības stratēģiju, lai mazinātu teritoriālo plaisu, racionalizējot pašreizējos politikas pasākumus un ņemot vērā galvenos infrastruktūras projektus, kā arī stratēģiskās vērtības ķēdes. Novērst atlikušos konkurences ierobežojumus, jo īpaši mazumtirdzniecības nozarē, reglamentētās profesijās un dzelzceļa jomā.

Luksemburgā, 2024. gada 21. oktobrī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

NAGY I.